

De vogels hadden onze hulp meer dan ooit nodig...

Thera te Boekhorst

Terugkijkend op de periode juli 1986 - juli 1987 beseffen wij dat het voor het milieu en daarom óók voor de vogels een rampjaar is geweest.

Het broedseizoen dat na de strenge winter laat begon, liep door tot ver in augustus. Wij merken dat aan de niet aflatende stroom jonge vogels die bij ons werd gebracht. Op een dag in juli werd een koolmezenvader volkomen uitgeput aangetroffen onder zijn nest met nog vier levende jongen. Het koolmezenvrouwtje was waarschijnlijk door een kat opgegeten en je mag wel aannemen dat met het mannetje hetzelfde zou zijn gebeurd als niet behulpzame mensen hem met nest en al naar ons toe hadden gebracht. Samen met de jongen werd hij in een kooi geplaatst. De kleine Koolmeesjes werden korte tijd door één van de vrijwilligers bijgevoed om vadersvogel de gelegenheid te geven op adem te komen. Toen hij op krachten was nam hij het voeren weer over en een week later kon het koolmezengezin gezond worden vrijgelaten in Thijsses Hof.

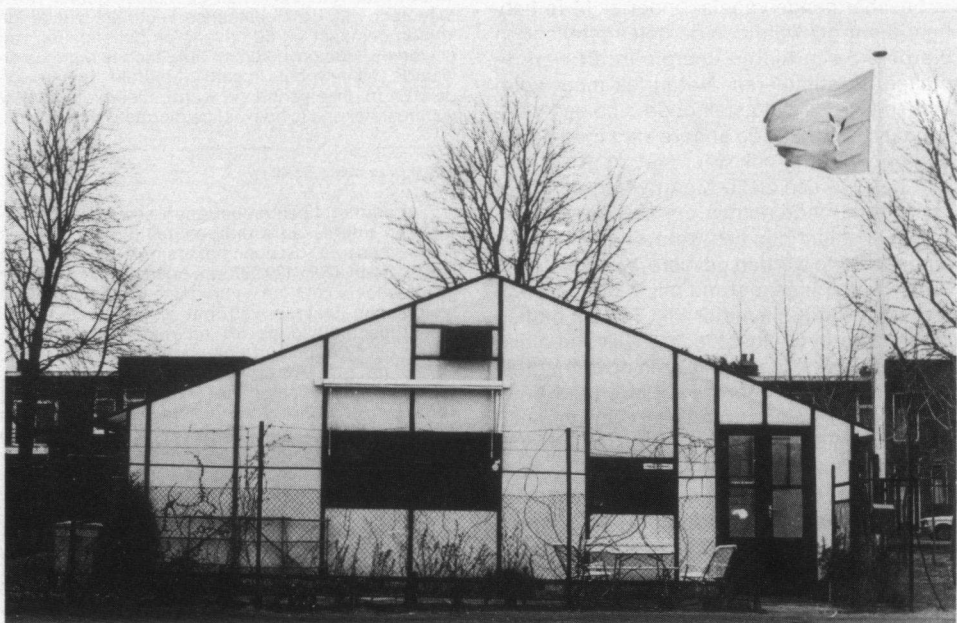
Veel jonge Scholeksters vallen van daken, die steeds vaker door hun ouders als broedplaats worden uitgekozen. Dikwijls komen ze ongelukkig terecht, maar van de acht nog levende jongen, die bij ons gebracht werden, konden wij er zes grootbrengen. De meeste hebben bij binnenkomst een verstuikt pootje, maar dat geneest na verloop van tijd.

Een zwanenpaar dat elkaar in barre wintertijd in het hospitaal had leren kennen, werd uitgezet in de Delft. Later zagen wij hen broeden tegenover Stroopsbad in Overveen, waar ze anderhalve maand later trots rondzwommen met hun jongen.

Dit seizoen slaagden wij er in een jonge Koekeek groot te brengen. Bij het zien van de enorme hoeveelheid voedsel, die moet worden gegeven om dit voor elkaar te brengen, denk je met respect aan al die vogelpleeggezinnen die dit wonder elk jaar verrichten.

Botulisme

Terwijl wij de handen nog vol hadden aan het jongbroed, werden wij in de zomermaanden weer geconfronteerd met de ziekte 'botulisme'. In vijf weken werden ongeveer 130 gedeeltelijk of geheel verlamde watervogels bij

Het Vogelhospitaal aan de Kweektuinstraat te Haarlem.

ons gebracht. Ze waren niet alleen uit Haarlem en omgeving afkomstig, maar ook uit Den Haag. Hoewel de behandeling over het algemeen succesvol verloopt, willen wij meewerken om uitbreiding van deze ziekte te voorkomen. Wij registreerden zo veel mogelijk de gebieden waar de dieren gevonden werden en gaven dit door aan het Gewestelijk Milieu Bureau, waar vanuit maatregelen getroffen werden om bepaalde besmettingshaarden op te ruimen. Bij de verzorging van watervogels is natuurlijk heel veel schoon water nodig. Dit was de reden waarom wij dit jaar besloten een bron te laten slaan. Ook een diepwaterbassin werd door de mensen van ons technisch team gebouwd en op de wel aangesloten. Wij lieten het water, dat van een diepte van 32 meter wordt opgepompt, bij een laboratorium onderzoeken, waarbij bleek dat het van uitstekende kwaliteit is. Het bevat meer ijzer en minder chloor dan het leidingwater. Bovendien heeft het een constante temperatuur van 11°C. Waardoor het zelfs bij strenge vorst niet bevroert.

Herfst

In de herfst konden veel dieren gerevalideerd vertrekken. Een groot aantal eenden en zwanen keerden via de mooie vijver van de Hartekamp terug in de natuur. Twee Boomvalken en een Bruine Klekendief werden in vrijheid gesteld in de Kennemerduinen.

Ook enkele Bosuilen, Torenvalken en een Sperwer konden vertrekken.

In november werden zestien dode duiven gevonden op de Grote Markt in Haarlem. Omdat ze duidelijk door vergiftiging om het leven waren gekomen, stuurdten wij er drie op naar het Centraal Diergeneeskundig Instituut te Lelystad voor nader onderzoek. In een dergelijk geval waarschuwen wij direct de politie en andere betrokken instanties. Het is belangrijk dat het gif zo spoedig mogelijk wordt opgeruimd, want het is niet alleen voor vogels gevaarlijk, maar ook voor huisdieren en kleine kinderen.

Zoals ieder jaar kwamen in deze maand ook weer de eerste met olie besmeurde Zeekoeën, Alken en Jan van Genten binnen.

Zeevogels

Wij waren nog met hun behandeling bezig, toen via de televisie begin januari bekend werd, dat duizenden zeevogels in het Waddengebied door een olieramp getroffen waren. Onmiddellijk hebben wij onze hulp aangeboden, maar aanvankelijk dacht men in het noorden de nog levende vogels zelf op te kunnen vangen, want de meeste dieren waren al dood. Tien dagen na de ramp werden echter nog steeds met olie besmeurde Eidereenden op de Waddeneilanden aangetroffen, die naar de vaste wal van Friesland werden overgebracht. Al spoedig zat vogelopvangcen-

Door de Dierenhulpdienst uit IJmuiden worden jaarlijks meer dan vierhonderd in nood verkerende vogels gebracht.

Foto: Peter Bulsing.

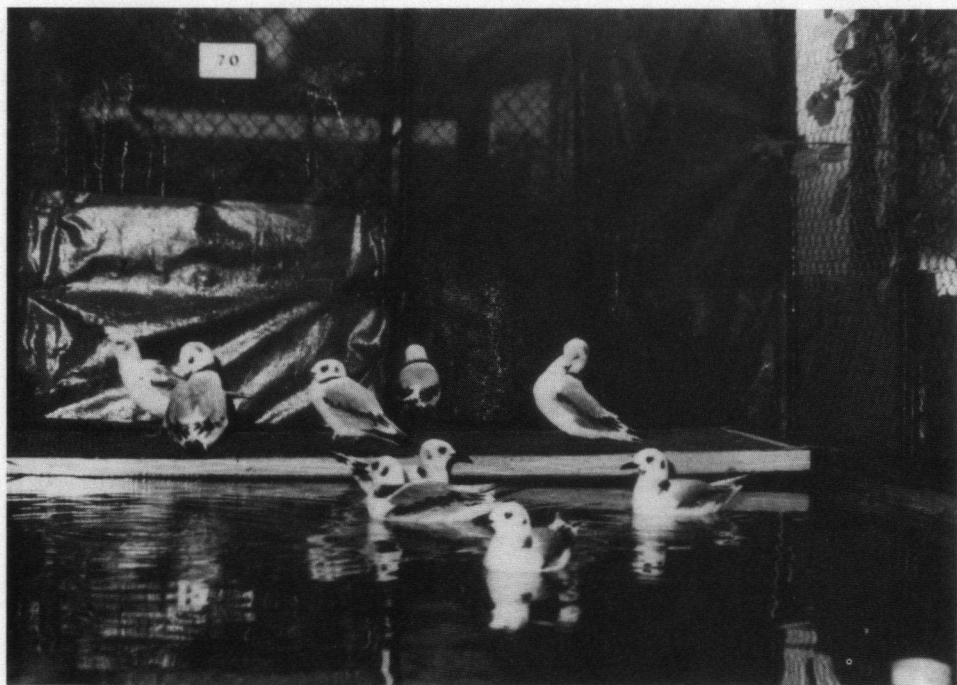
trum 'De Fûgelpits' tot op de zolder toe vol en bereikte ons alsnog het verzoek om 200 Eidereenden over te nemen. Nog nooit eerder ondervonden wij het gebrek aan ruimte als zo schrijnend als op dat moment, want inmiddels was de derde achtereenvolgende strenge winter aangebroken.

Wij waren druk bezig met een voederactie en onze vogelkas zat voor een groot deel vol met koudeslachtoffers. Wij zochten contact met de mensen van de Vogelklas van Karel Schot in Rotterdam, die dadelijk bereid waren om de zorg van de helft van de Eidereenden van ons over te nemen.

Accommodatie totaal ontoereikend

Voor de opvang van vogels, die door een ramp van een dergelijke omvang getroffen worden, is de accommodatie die Nederland

te bieden heeft, absoluut ontoereikend. In een land met een financieringstekort, waar al zo veel bezuinigd wordt op voor mensen belangrijke dingen, is voor dieren wel heel weinig plaats op de begroting. Misschien mogen wij niet van een ramp spreken als de olie, zoals ook nu weer het geval bleek te zijn, opzettelijk door mensen op zee wordt geloosd. Voor de getroffen vogels was het dat echter wel degelijk, want ondanks alle dierenliefde en de grote inzet waarmee door vrijwilligers, zowel in Friesland, Noord-Holland en Zuid-Holland gewerkt werd, bleef slechts een klein gedeelte van de Eidereenden in leven. In onze opvatting, dat ieder dier dat een kans op redding maakt, deze kans ook moet krijgen, stonden wij gelukkig niet alleen. Jan Vos, van eendenfokkerij 'De Snavelhof' uit Drenthe kwam dadelijk naar ons toe om ons voederadviezen te geven en kort daarop kregen wij bezoek van professor dr. G.H. Neumann uit Munster. In Duitsland is men sinds 1981 bezig met een wetenschappelijk onderzoek naar de voortplantingskansen van door olie getroffen gerevalideerde zeevogels. Wat de Eidereenden betreft, is daar inmiddels al gebleken dat als ze een olieramp overleven, weer nageslacht kunnen krijgen. Professor dr. Neumann wees ons er op dat onze diepwaterbassins, hoe goed ze ook voldoen voor Zeekoeten, Alken en Jan van Genten, minder geschikt zijn voor Eidereenden. Deze kunnen

Drieteenmeeuwen in het nieuwe buitenbassin.

beter geholpen worden in een laag bassin, dat evenals de diepwaterbassins voorzien moet zijn van een overstroom, zodat een constant schoon wateroppervlak gewaarborgd blijft. Dadelijk werden door ons technisch team plannen gesmeed om, zodra financiën en weersomstandigheden het toelieten, een dergelijk bassin te gaan bouwen.

Wintervoederacties

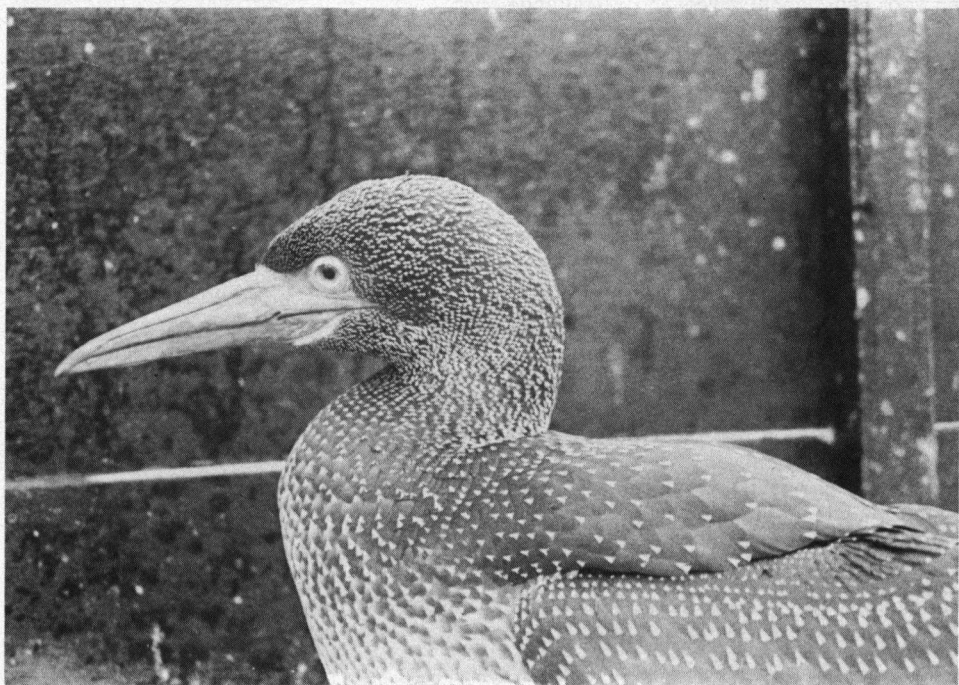
Zover was het echter nog niet, want Koning Winter regeerde wekenlang en de vogels buiten het hospitaal hadden ook dit jaar onze hulp bijzonder hard nodig. Evenals voorgaande jaren stelde de Hout- en Plantsoenen-dienst een vrachtwagen met twee en een enkele keer zelfs drie man ter beschikking en alle grote bakkerijen waren ons weer bijzonder ter wille. Met elkaar leverden zij ons dag in dag uit duizend broden tegen lage prijs. Hoewel een grote hoeveelheid vis geschonken werd, moesten voor Blauwe Reigers nog honderden kilo's worden bijgekocht. Ondanks de lage prijzen voor tarwe, gemengd graan en brood, is voor zo'n grootscheepse voederactie meer dan f 300,- per dag nodig.

Zonder extra hulp zouden wij dat niet lang volhouden, maar die hulp kwam. Wij werden dit jaar op allerlei manieren geholpen. Het Nationaal Comité voor Wintervoeding van vogels schonk ons f 600,-, de Gemeente Bloemendaal stuurde ons ongevraagd een in-

cidentele bijdrage van f 1000,-. Later ontvingen wij een zelfde bedrag van de gemeente Heemstede. De enige subsidie waarop wij ieder jaar vast kunnen rekenen, is f 100,- van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Natuurlijk waren wij bijzonder blij met alle extra hulp, maar de meeste steun ontvingen wij toch van onze eigen donateurs. Dank zij het medeleven en extra giften hebben wij zoveel kunnen doen voor de dieren gedurende dit drukke moeilijke jaar.

Heel bijzonder was ook de inzet van verschillende vrijwilligers die dag in dag uit voor de vogels klaarstonden. Tijdens zo'n wintervoederactie wordt er heel hard gewerkt. De dag in het Vogelhospitaal begint dan al om kwart over acht 's morgens en dikwijls moeten zelfs nog 's avonds dieren worden aangenomen en ondergebracht.

De samenwerking met de Dierenhulpdienst uit IJmuiden was weer buitengewoon goed. Meer dan vierhonderd maal brachten zij hulpbehoevende vogels, maar ook zagen wij bijna iedere dag één van de bekende gele wagens van de Haarlemse Dierenbescherming voorrijden. Als er van een noodgeval sprake was en mensen werkelijk niet in staat waren om een vogel naar het hospitaal te brengen, hebben wij nooit tevergeefs een beroep op hen gedaan. Gelukkig zijn echter de meeste mensen die een in nood verkerende vogel aantref-

Gerevalideerde jonge Jan van Gent.

fen, in staat en bereid die zelf even te brengen.

Alle hulp is zo welkom en zo nodig geweest, want na de wintervoeding werd de vogelwereld opnieuw door een olieramp getroffen. Onze hulp werd ingeroepen door de Rijkspolitie te water, die ons er op attent maakte dat naar schatting meer dan duizend watervogels in een zijkanaal van het Noordzeekanaal met olie waren besmeurd. Zowel vanuit het noorden als vanuit het zuiden kwamen dierenvrienden in actie om zoveel mogelijk slachtoffers te vangen. Een haast ondoenlijke klus, want telkens weer schoten de angstige dieren het ijskoude water in. Na vier reddingspogingen brachten vrijwilligers van het Vogelrampenfonds en de mensen van de Dierenhulpdienst uit IJmuiden met elkaar 101 vogels naar het hospitaal. De toestand van deze dieren was zo ten hemel schreiend, dat het wassen niet langer kon worden uitgesteld. Ieder dier had een behandeling van een half uur nodig. Het verbaasde ons niet dat de eerste dagen veel dieren stierven, maar het grote wonder was, dat meer dan zestig vogels herstelden.

Omdat de hulpverlening vrij snel op gang was gekomen, hadden deze dieren inwendig niet zoveel schade opgelopen. Na het vertrek van veel herstelde koude- en olieslachtoffers, keerde de rust voor korte tijd terug in het hospitaal. Er werden voorbereidingen getroffen voor een Openhuisweekend. Gedurende de winter hadden wij nogal eens mensen die om een excursie vroegen, moeten teleurstellen, omdat dit schadelijk zou zijn geweest voor de vogelpatiënten. Nu konden wij weer gastvrij zijn en een bezoek was beslist de moeite waard, want ons technisch team had niet alleen de wasafdeling, die na het intensieve gebruik van deze winter aan een opknapbeurt toe was, gemoderniseerd, maar ook het lage eidereendenbassin was in één van de buitenvolières door hen gerealiseerd.

Openhuisdagen

Een daglichtprojector toont beelden van lief en leed in ons vogelhospitaal. Inmiddels is er een geheel nieuwe diaserie tot stand gekomen, waarmee op verzoek voorstellingen kunnen worden gegeven. Wij hopen vooral dat wij daarmee mensen in zieken- en bejaardenhuizen, die niet in de gelegenheid zijn op onze Openhuisdagen te komen, een plezier te doen.

In mei ontvingen wij naar aanleiding van de 'Wedden dat' actie die door Jos Brink ten ba-

Ook Egels worden opgenomen en verzorgd.
Foto: Peter Bulsing.

te van 'Vogelbescherming', Zeist werd gehouden, een bedrag van f 1500,- als tegemoetkoming in de kosten die wij deze winter moesten maken voor de aanschaf van vis voor de zeevogels. Ondertussen hadden wij de handen al weer meer dan vol aan onze jonge moederloze dieren. Niet alleen kleine vogels, maar ook een zwaar onderkoeld Eekhoorntje werd gebracht. Eén van onze vrijwilligsters nam het diertje mee naar huis, waar het met behulp van een warmtekussen op temperatuur werd gebracht. Eerst dronk hij uit een flesje, maar al spoedig deed hij zich tegoed aan de hazelnoten.

Dank zij de hulp van velen hebben wij dit jaar zowel binnen- als buiten ons hospitaal heel wat voor in nood verkerende dieren kunnen doen.

In 1988 beschikt het Vogelrampenfonds dat in 1956 werd opgericht, reeds vijftien jaar over het Vogelhospitaal aan de Kweektuinstraat in Haarlem-Noord. Wie graag dit Haarlemse vogelziekenhuis wil bezichtigen, is van harte welkom tijdens de Openhuismiddag op zondag 15 mei 1988 tussen 13.00 uur en 17.00 uur. Ook in het najaar wordt een Openhuismiddag gehouden. Alle belangstellenden zijn dan van harte welkom.

■ Thera te Boekhorst-van Dieren, Stichting Vogelrampenfonds, Prins Mauritslaan 117, 2051 KC Overveen, 023 - 255 646, hospitaal: 023 - 255 302, giro 199 399.